

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____

На № _____

від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та
митної політики

*Про розгляд законопроекту
№ 10346 від 14.12.2023*

Антимонopolний комітет України (далі – Комітет) відповідно до частини третьої статті 20¹ Закону України «Про Антимонopolний комітет України»

(далі – Закон) опрацював зареєстрований у Верховній Раді України проєкт Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального», внесений народними депутатами Гетманцевим Д. О., Марчуком І. П., Железняком Я. І., Безуглою М. В., Васильєвим І. С., Совою О. Г., Вірастюком В. Я., Кінзбурською В. О., Швець С. Ф. (реєстраційний № 10346 від 14.12.2023) (далі – Законопроєкт), та в межах повноважень надає такі пропозиції до Законопроєкту.

Відповідно до пояснювальної записки, доданої до Законопроєкту, проєкт акта розроблено з метою удосконалення законодавчої бази щодо регулювання виробництва, ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України, оптової і роздрібної торгівлі підакцизними товарами.

Передбачається, що ним будуть структуровані положення чинного Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» № 481/95-ВР від 19.12.1995 (далі – Закон № 481), виключені архаїзми та застарілі норми, переглянуто норми щодо їх відповідності нормам Податкового кодексу України.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:

[3FAA9288358EC00304000002B6B3700FAAFC100](#)

Підписувач: Кириленко Павло Олександрович

Дійсний з: 13.09.2023 0:00:00 по 12.09.2025 23:59:59

Антимонopolний комітет України

№ 300-29.1/01-3416e від 04.04.2024

За результатами аналізу Законопроекту встановлено, що порівняно із чинним Законом № 481 проєкт акта доповнено терміном «малі виробництва пива» та визначено умови, яким повинен відповідати такий суб'єкт господарювання.

Частиною тринадцятою статті 16 Законопроекту пропонується встановити, що малі виробництва пива, які отримали ліцензію на виробництво алкогольних напоїв (пива), мають право здійснювати оптову торгівлю зазначеними алкогольними напоями без отримання окремої ліцензії на таку оптову торгівлю, а роздрібну торгівлю – на підставі ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями (пивом).

При цьому частиною дванадцятою статті 16 Законопроекту визначено, що малі виробництва виноробної продукції здійснюють роздрібну торгівлю алкогольними напоями без додавання спирту (винами виноградними, винами плодово-ягідними, напоями медовими) без наявності ліцензії на право роздрібною торгівлі такими алкогольними напоями.

З наведених норм вбачається, що в разі прийняття Законопроекту в запропонованій редакції малі виробництва виноробної продукції на відміну від малих виробництв пива матимуть можливість провадити діяльність із роздрібною торгівлі без обов'язку отримувати відповідну ліцензію, що може призвести до порушень законодавства про захист економічної конкуренції в частині дій, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюватимуться несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з їх конкурентами.

Щодо встановлення мінімальної роздрібною ціни на алкогольні напої.

Відповідно до частини першої статті 68 Законопроекту мінімальні роздрібні ціни на алкогольні напої визначатимуться та встановлюватимуться Кабінетом Міністрів України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Згідно із частиною першою статті 1 Закону України Комітет є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель.

Правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності визначаються Законом України «Про захист економічної конкуренції», який спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин.

Відповідно до положень абзацу третього частини першої статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) є змаганням між суб'єктами господарювання з метою здобуття

завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Таким чином, необхідно звернути увагу, що встановлення фіксованого розміру мінімальних роздрібних цін може мати антиконкурентний ефект, який полягатиме в обмеженні здатності підприємців визначати ціни на товари та може призвести до продажу алкогольних напоїв всіх виробників за однаковою мінімальною роздрібною ціною і неможливості виробників конкурувати за споживача, тобто відбуватиметься витіснення з ринку продукції виробників «нижчої» собівартості виробниками «вищої» собівартості внаслідок переходу споживачем до споживання алкогольних напоїв «вищої» собівартості, що продаються за однаковою ціною з алкогольними напоями «нижчої» собівартості.

Щодо встановлення максимальної роздрібної ціни на тютюнові вироби.

З огляду на положення частини першої статті 67 Законопроектної максимальна роздрібна ціна на тютюнові вироби, тютюн, промислові замітники тютюну та рідини, що використовуються в електронних сигаретах, встановлюється виробником або імпортером.

Водночас зі змісту частини другої статті 41 Законопроектної вбачається, що, зокрема, торгівля тютюновими виробами і рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, дозволяється лише у випадку отримання ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності.

Так, законодавець пропонує залишити існуючий на сьогодні розподіл учасників ринків тютюнових виробів, а саме – виробники, оптові торговці та роздрібні торговці.

У цьому контексті слід зазначити, що ринки тютюнових виробів є складними системними ринками, які складаються щонайменше з трьох взаємопов'язаних між собою товарних ринків, які характеризуються формуванням власного попиту та пропозиції залежно від ланок обороту товару, а саме:

- ринку первинної реалізації тютюнових виробів;
- ринку оптової реалізації тютюнових виробів;
- ринку роздрібної реалізації тютюнових виробів.

При цьому вказані вище товарні ринки відрізняються як переліком учасників, умовами реалізації та збуту товару, так і станом конкурентного середовища на них.

Так, учасниками (продавцями) ринків первинної реалізації тютюнових виробів є тютюнові компанії – виробники, а також юридичні особи – афілійовані дистриб'ютори, які здійснюють оптовий продаж товару на підставі ліцензії на оптову торгівлю тютюновими виробами та з якими виробники пов'язані

відносинами контролю в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Учасниками (продавцями) ринку оптової реалізації тютюнових виробів є суб'єкти господарювання, які мають ліцензію на оптову торгівлю тютюновими виробами та здійснюють оптовий продаж сигарет, придбаних у дистриб'ютора, який має прямий договір з виробником або його афілійованим дистриб'ютором.

При цьому учасники (продавці) цього ринку можуть не мати укладених прямих договорів з виробниками або його афілійованими дистриб'юторами.

Учасниками (продавцями) ринку роздрібною реалізації тютюнових виробів є суб'єкти господарювання, які здійснюють реалізацію товару кінцевому споживачу (у тому числі торговельні мережі).

Тобто встановлення ще на етапі виробництва максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби та рідини, що використовуються в електронних сигаретах, потенційно може мати негативний вплив на конкуренцію на нижньо-суміжних ринках, що полягатиме в обмеженні здатності підприємців визначати такі ціни на товари, які б дали змогу компенсувати комерційні витрати й отримати бажаний прибуток від їх реалізації, що може призвести до витіснення з ринку малих підприємців, які здійснюють оптову та/або роздрібну торгівлю тютюновими виробами.

З огляду на викладене, прийняття Законопроекту в запропонованій редакції може мати негативний вплив на конкуренцію на задіяних товарних ринках та створити передумови для вчинення недобросовісними суб'єктами господарювання порушень вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО